

O mirovnihi pogodbah.

»Mirovna pogodba z Romunijo je podpisana. Na
vzhodu imamo mir. Naše meje so proste sovražnika;
od sosedov, ki so nas sovražno napadli, preostaja le še
Italiji, ona Italija, katere zgledu je sledila Romunija.«
Tako piše dunajska »Zeit« o priliki sklepa mirovne po-
godbe z Romunijo. V očigled najnovejšim poročilu iz
Ukrajine je treba še nekoliko poguma. Nemško in av-
stro-ogrsko vojaštvo stoji v Ukrajini in izdajajo se
pravcata vojna poročila iz te »sovražne dežele«. Mirov-
na pogodba sklenjena z nekoliko ljudmi iz Ukrajine, ki
na pogodu niso imeli nobene avtoritete v deželi in je ima-
takrat danes še manj, se nam je predočevala kot krušni
mir. Čakamo in čakamo na kruh iz Ukrajine, in naha-
ljajo se še dvomljive, ki mislijo, da ga sploh ne bomo
mogli dočakati. Iz debat v odseku nemškega državne-
zbornice pa izvemo tudi še, da se smatrajo naše meje na
čuden način proste sovražnika. Iz lastnega vemo, da je
treba jako močnih čet, da se prisilijo k miru dežele, s
katerimi se je sklenil mir. Da nas mirovni pogodbi z
Rusijo in Ukrajino nista napravili prijatelje z ondotnim
prebivalstvom, je danes popolnoma jasno. Ako tedaj
še pričujemo mirovni sklep z Romunijo in se vprašu-
jemo, ali nam bo romunsko prebivalstvo v bodoče pri-
jazno, moramo priti do prav takega zaključka, kakor
pri prejšnjih mirovnihi sklepih.

Dunajska »Zeit« piše, da je Romunija ugnjala te le
nesrečno, temveč tudi zavratno politiko, in zahtevati se
ne more, da bi se Avstro-Ogrska z nekako velikoduš-
nostjo, ki smo jo že vnaprej tako drago plačali, odpo-
vedala varstvu svojega mejnega ozemlja, ker je v tej
vojni žalibog morala preizkusiti, kaj se pravi: biti neza-
varovana sosedinja Romunije. Upa, da bo kmalu tudi
Italijo, ki je prednjačila v verolomstvu, doletela usoda
Romunije. Ali je bil romunski narod tisti, ki je odločil,
da se napove vojna osrednjim državam? Bili so to mo-
goteči romunski, s kraljem na čelu. V Romuniji so ljud-
stvo silili na vojno, v Italiji pa so nacionalistično-impe-
rialistični hujskači z divjo demagogijo zaklinjali ljudi na
vojno. Pri mirovnihi sklepih, ki porežejo važne življen-
ske žile gospodarskega razvoja kake dežele, pa niso
prizadeti toliko vladajoči, kot podložni, široke ljudske
mase. Koliko je v tem pogledu vredna mirovna pogod-
ba z Romunijo, nam pove »Arbeiterzeitung«: »... Ane-
ktiralo se ne bo samo v korist Avstro-Ogrske, tem-
več tudi v korist Bulgarije. Romunija mora odstopiti
Dobrudžo, in sicer je napravljen naslednji fini razloček:
del Dobrudže, ki si ga je Romunija osvojila šele leta
1913, mora, kar je le prav in poceni, vrniti Bulgariji; o-
stalo Dobrudžo do izliva Donave pa mora odstopiti »na
zavezniske države«. Seveda je tudi ta del Dobrudže
namenjen Bulgariji. Toda o tem se bo Bulgarija morala
sporazumeti šele z Nemčijo, Avstro-ogrsko in Turčijo.
Izguba Konstance je vendar za Romunijo najhujši uda-
rec. Ali je bilo potrebno, da ponižanje, ki je povzročilo
to zgubo, ne zadeva le Bulgarijo, temveč vse zavez-
nike? Ne oziraje se na to vprašanje oblike, more odcep-
itev vse Dobrudže od Romunije povzročiti celo vrsto
silnih in nejuhibih konfliktov. Romunija ne bo prebolela iz-

gubo svojega obrežja, najvažnejšega pristanišča. In ako
to izgubo mislijo nadomestiti z Besarabijo, tedaj nastane-
jo zopet konflikti z Ukrajino. To je tedaj prokletstvo
vseh aneksij, da se porajajo vedno novi konflikti! Bo-
jimo se le, da bodo naši otroci še morali obžalovati,
da se je tu med Donavo in Črnim morjem ustanovila
Alzacija v malem.

Poznamo sicer splošne določbe rumunske mirov-
ne pogodbe, ne pa tako gospodarskih pogodb, ki naj nu-
dijo Nemčiji in Avstro-Ogrski trgovske in gospodarsko-
politične koristi. Ž njimi se je deželi naložilo breme, ki
rumunskemu narodu ne bo na korist. Nihče ne bo po-
miloval rumunskih mogotcev, toda ne sme se, ako hoče-
mo pridobiti prijateljstvo rumunskega naroda, kar je
poglavitna stvar, mu vzeti možnost, da se vbodoče go-
spodarsko razvija. Teško bi ne bilo, da bi si osrednje
države zagotovile prijaznost širokih slojev rumunskega
prebivalstva, ki zlasti obstoji iz kmetov. Rumunskega
kmeta najbolj tlačijo majhna gosposka kasta tamdoli.
Toda to ne gane zmagovalca prav nič. Mirovna pogod-
ba, ki so jo sklenili, pušča kmete v starem jarmu in jih
zopet tira v naročje vladajočih, ki so zakrivali vojno.

Mir ni tak, kakršnega je obljubil grof Czernin.
»Arbeiterzeitung« piše k temu: »Grof Czernin je v svo-
jem govoru pred zastopniki dunajskega občinskega sve-
ta rekel, da Avstrija brani posestno stanje svojih za-
veznikov, toda vojno ne podaljšuje zaradi kakršnihkoli
imperialističnih in aneksionističnih ciljev »niti zaradi
svojih, še manj pa zaradi nemških«. Že takrat so nem-
ški aneksionisti po tem govoru kljubovali dogovoru
v Bukarešti. Tam je, tako je tulil vsenemški zbor, Av-
stro-Ogrska sama anektirala! Kako se more torej obo-
tavljati, da ne bi se z nami bojevala dalje? Kar je v
Karpatih prav, mora biti pač v Vogezih poceni! Ta ar-
gument vsenemških vojnihi podaljševalcev dokazuje za-
dostno, na kako nevarno pot se podaja prav Avstro-
Ogrska, če prepušča od temeljne točke sporazumnega
miru in brez kontribucij. In da je to storilo, o tem, ko
leži pred nami pogodba, se ne more več dvomiti.«

Naši gospodarski odnošaji z Rumunijo.

Gospodarska pogodba z Rumunijo, ki so jo objavili
13. t. m., vsebuje naslednja določila:

Petrolej. Rumunska vlada podela za dobo 30 let
Oljno zemljiški zakupni družbi z o. z. izključno pravico,
da izkorišča celokupna rumunska državna zemljišča, za
katera dne 1. avgusta 1914. ni še bila izdana petrolejna
koncesija, v svrhu iskanja, pridobivanja in predelave
kamenih olj, podzemeljskih plinov, kamenega voska,
asfalta in vseh drugih kamenih peklin. Glede pravic
rumunske države se določa: Rumunija dobiva v treh
mesečih po preteku vsakega koledarskega leta plačljivo
odškodbo v izmeri 8 odstotkov rumunske tržne vred-
nosti v minulem letu pridobljenega kamenega olja; ra-
zen tega en delež dobička, ki se izračuna na podlagi
zneska, ki se nad postavko 8% izplača kot dividenda

in se z naraščanjem pridelave progresivno dviga. Dru-
ba se obvezuje, da bo tekom prvih 15 let, vsakih 5 let
zavrtala sto virov in jih neprestano ohranila v obratu.
Udeležba na dobičku prednostnih deležev naj obstoji
samo v 6% prednostni dividendi, ostali razdelilni dobi-
ček se enakomerno razdeli na osnovne deleže. Skupni
znesek prednostnih deležev, ki naj se izdajo, določi
nemška vlada. Presegati ne sme 10% celokupne glav-
nice.

Na predlog družbe bo rumunska vlada dogovorjeno
izkoriščevalno pravico dvakrat podaljšala, vsakokrat
za nadaljno 30-letno dobo. O prvem podaljšanju se
zviša odškodba na 9%, za dobo drugega podaljšanja na
10%. Rumunska država ustanovi državni monopol za
kamenno olje in izroči izvrševanje monopolne pravice
trgovski monopolni družbi, katero ustanovi finančna
skupina, ki jo označita nemška in avstrijsko-ogrsko
vlada. Družba se ustanovi kot delniška družba v Ru-
muniji z glavnim sedežem v Bukarešti. Trgovska mo-
nopolna družba ima izključno pravico za izvažanje ka-
menih olj ali kamenooljnih proizvodov iz Rumunije.
Uvoz surovega olja ali kamenooljnih proizvodov v Ru-
munijo je prepovedan. Čas, kdaj stopi v veljavo tr-
govski monopol, bo določila nemška vlada.

Deželni pridelki in živina. Rumunija proda Nemčiji,
Avstriji in Ogrski preostanke žita vseh vrst, dalje olj-
nata semena, krmila, sočivje, perutnino, živino in meso,
predijne rastline in volno iz letin 1918. in 1919. Krušno
žito se mora do 6 odstotkov dobaviti tudi v obliki
mlevskih izdelkov. Za nadaljnih sedem let po l. 1919. se
obvezuje Rumunija, da bo dobavila prebitke gori nave-
denih predmetov Nemčiji, Avstriji in Ogrski, če bodo te
to zahtevale. Cene so se določile za 100 kg naslednje:
Pšenica in rž 38 lejev, ječmen 29 lejev, oves 29, turšica
29, proso 31, fižol 47, grah 42, ogrščica in gorčica 65,
laneno seme 75 in seme solčnic 55 lejev.

Plovba. Nemške, avstrijske in ogrske ladje ter nem-
ški, avstrijski in ogrski podjetniki in njih uslužbenci
uživajo ob izvrševanju plovbe na Donavi popolno ena-
kost v postopanju kakor tudi vse ugodnosti, ki se do-
volijo glede ladijskega obrata za uporabo naprav in za-
vodov, ki služijo ladijskemu prometu. Na tujih ladjah
prevažani tovari nemškega, avstrijskega in ogrskega
blaga uživajo vzajemno pravico največje ugodnosti.
Rumunska vlada bo dala nemškim, avstrijskim in ogr-
skim rečnobrodarskim podjetjem z rednim osebnim in
tovornim prometom za 30 let v zakup primerne obrežne
pasove za zgradbo skladišč, nakladališč in izkladališč
ter premogovnih skladišč. Nemčija bo za čas, ko bo
Rumunija prodajala Nemčiji, Avstriji in Ogrski svoje
žitne preostanke, pod pogoji, ki se posebej določijo, pre-
pustila svoja v raznih donavskih lukah zgrajena žitna
in premogovna dvigala.

Pogodba stopi v veljavo, ko se zamenjajo ratifi-
kacije.

**Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte
ga vojakom!**

LISTEK.

O narodih evropske Rusije.

(Konec).

Če se ozremo v rusko zgodovino nekoliko nazaj,
tedaj se uverimo, da prebivajo v gozdnatem ozemlju od
pamtiška eninisti narodni tipi. Na zahodu Poljaki in
Litavci, ob izvirkih velikih rek Njemen, Dnjeper, Dina in
Volga stanujejo Rusi in severno ter severovzhodno
od njih finski narodi. Glede na neugodno podnebje so v
minulosti zlasti Finci kulturno zaostali za Rusi in za-
hodnimi Slovani. Nasprotno s prebivalci v gozdnatem
ozemlju se narodi v stepi menjavajo. Tu najdeš vedno
potujoče pastirske narode, katerim je dlje kakor po tej
stepi odprta pot v Evropo. Toda kulturni višji razvoj
ne pripozna stepe, ker so njeni vsakokratni prebivalci
živeli vedno enako. V stepnem ozemlju najdemo zapo-
redno: Skite, Sarmate, Gale, Gote, Hune, Avare, Bul-
gare, Madžare, Kazare, Pečeneze, Poloyce, Tatаре, Kal-
mike. Od vseh teh narodov so se sicer ohranile kryne
mešanice in kulturni ostanki, toda samostojni ostanki,

kakor v gorskih ludnjah na balkanskem polotoku, se po
nepreglednih ravninah Rusije niso mogli držati.

V času primitivne kulture so imeli potujoči noma-
di ali polnomadi, živeč po stepah, premoč nad svojimi
severnimi sosedmi, toda da bi udrlji v severne gozdne
kraje, jim ni bilo mogoče. Pravtako tudi ni bilo misliti na
utrjenje in doslednost političnega razvoja prej, dokler
na stepah niso nastopile vsaj mirne razmere. To se je
zgodilo v Rusiji jako pozno in obenem skupno z raz-
sežnim velikanskim kolonizacijskim delom, ki se je pri-
čelo vršiti najprej v severnih gozdnatih krajih, potem
pa na stepah na jugu. Kolonizacijo je izvršil oni del na-
roda, ki je stanoval kulturnim središčem na severu, za-
hodu in vzhodu najbližje in ki je obenem neposredno
mejil na nasebinske pokrajine: na gozdnate kraje in na
stepo. Paleg tega je moral ta del naroda zaeno živeti
ob takih naravnih pogojih, ki so pospeševali kulturno
povzdigo. Zahodni Slovani in Litavci pri tem niso pri-
hajali v poštev že zaradi njih ekscentričnih stanovališč,
t. j. radi stanovališč daleč od središča. Od Rusov v sre-
dišču dežele so imeli zahodni rodovi istotako škodo.
Stanovali so v prostornem ozemlju Dnjepra, ki ima že
po naravi majhne prednosti. To je današnja Bela Rusi-
ja, in Belorusi se morejo smatrati kot poslednji, skoro

plemensko čist ostanek prvotnega ruskega naroda, ki
je v nekem skrivnem kotu države, v nekem neobdelanem
ozemlju, polnem malo dostopnih močvirij razmeroma
dobro ohranil svojo nekdanjo telesno in kulturno
lastnost.

Kolonizacijo so pričeli vzhodni Rusi, ki so prebi-
vali v prehodnih pokrajinah, kjer se zlivajo stepe v
gozdnato črto. Tu bi se lahko gojilo pravilno in izplač-
ljivo poljedelstvo, precej nemoteno od bojevitih stepinihi
narodov, ki se pomikajo od juga. So takoimenovani Ve-
likorusi, ki se tukaj razvijajo. Od dveh strani so jim
prijali dva nova kulturna elementa, od severa Vare-
gar, od juga pa Bizanc. Z zahodno Evropo niso imeli
zvez in velikoruska ekspanzivnost je pa tudi v bistvu
obdržala še isto smer kakor pred stoletji, smer proti
vzhodu. Z izpolnitvijo poljedelskih metod in naraščajem
prebivalstva se je najprej pričel sunek proti gozdnatim
krajem. Rekam sledeč je prodiral Rus, oral in izpremi-
njaj korakoma gozdnat svet v polje. Prirojeno finko
prebivalstvo se je večinoma s sprozijskoz miroljuben
način zenačilo in se pomešalo s sprejetjem ruskega je-
zika in ruske kulture s Slovani. Kolikor je še dandanes
finskih narodnih drobcev, se hitro bližajo poruščenju.

tiranje sedaj v tej dolgotrajni vojni, je tako velikansko, da zanima ves svet, to gibanje je prosvetno velikega pomena, še večjega pa z razvojnega stališča. S tokom časa moramo, v prvih vrstah moramo biti, ker gre za veliko bodočnost, za svobodni razvoj posameznih narodov in s tem za splošni napredek tudi v socialnem oziru. Vse revolucije so rodile svobodo, svoboda mora tudi roditi ta revolucija človeškega duha vobče.

— **Dunaj proti jugoslovanski državi.** Dunajski občinski svet je sklenil predvčerajšnjem peticijo na c. kr. vlado, v kateri izjavlja, da smatra ustanovitev v državno-pravni deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 zahtevane jugoslovanske države kot ogroženo za nadaljnji obstoj monarhije in kot veliko nevarnost narodnih, gospodarskih in trgovskopolitičnih interesov nemškega naroda sploh in posebno še mesta Dunaja. Pot v Trst in do morja mora brezpogojno ostati svobodna za trgovino in promet Dunaja in nemškega naroda sploh. Dunajski mestni očetje trde v svoji peticiji, da južna ozemlja monarhije niso samo slovanska tla, ampak deloma stara nemška kulturna tla. Velepsestva, trgovina in plovba so tudi danes večinoma v nemških rokah. Nemške manjšine da se nahajajo skoraj v vseh občinah. Kaj bi bil Trst brez Dunaja? Dunaj protestuje proti ustanovitvi jugoslovanske države ter zahteva, da se čim prej ustanovi v Trstu nemška navtična šola za deset milijonov Nemcev. Dunajski občinski svet se je končno izjavil za tesno zvezo z Nemčijo, češ da je ta zveza za varnost Avstrije neobhodno potrebna.

— **Zvezna pogodba med Nemčijo in Avstro-Ogrsko.** K uradnemu poročilu o sestanku cesarja Karla in cesarja Viljema in obojestranskih državnikov v nemškem velikem glavnem stanu objavljajo listi s poučene strani sledeča pojasnila: Stara dvozveza je bila zgrajena na podlagi obrambe, in sicer posebno proti Rusiji. Razvoj v svetovni vojni predpogojev te zveze kot take ni omajal, ampak jih nasprotno še okrepil. Mi smo napadeni in se moramo braniti proti celemu svetu napadalcev. Zato moramo vztrajati pri obrambni zvezi in za izgradnjo in poglobljenje te zveze, ki obdrži za vse čase značaj obrambne zveze, le ustvariti druge predpogoje. Kajti Rusija, pravi nevarni faktor dvozveznih vlasti, je za dolgo dobo prenehala biti za nas nevarnost. Nasprotno pa nam grozi cela vrsta drugih sovražnikov z uničenjem. Obramba dvozveznih vlasti se mora prilagoditi temu položaju in se ozirati tudi na druge nadaljne možnosti, kakor samo s strani Rusije. Ta obrambna zveza je v okviru zveze narodov, po čemer baje stremi ententa, popolnoma na mestu. Zveza narodov hoče zaščito proti bodočim vojnám. Dvozveza istotako noče nič drugega, kakor samo to, da se zavaruje proti bodočim vojnám. Njena temeljna misel je ista, kakor ona zveze narodov. Jasno je, da se je treba pri razpravljanju obnovitve zveze posvetovati tudi o celi vrsti vprašanj političnega, vojaškega in gospodarskega značaja, ki so v tesni zvezi s tem.

— **Hrvatski sabor.** V predvčerajšnji seji hrvatskega sabora se je prečitalo pismo poslanca grofa Pejačevića, v katerem naznanja, da v sled slabega zdravja odloga svoj mandat. V debati o računskem provizoriju je izjavil poslanec dr. Frank, da bo glasoval proti provizoriju, ker je vladna politika protinarodna in protihrvatska. Korespondenčni urad že z zadovoljstvom konstatuje, da se je dr. Frank izjavil »proti jugoslovanski agitaciji« in zlasti ostro tudi proti politiki Starčevićeve stranke.

— **Volilnoreformni kompromis na Ogrskem.** Iz Budimpešte poročajo 14. t. m., da je prišlo med vlado in delavno stranko do volilnoreformnega kompromisa. Volilna pravica bo po izpremenjenem predlogu vezana na tele

predloge: 24. leto, ogrsko državljanstvo, znanje branja in pisanja, stalno bivališče. Poleg tega je treba, da ima volilec šest razredov elementarne šole, da govori madžarski jezik in da plačuje najmanj 6 K davka ali da poseduje osem oralov polja, ima obrtniško licenco, je nastavljen v kakih obrti ali v kakem podjetju ali pa je bil odlikovan s Karlovim križem za čete ter da stanuje šest mesecev v isti občini. Vbodoče ima sicer ob istih pogojih volilno pravico tudi vsaka žena, ki je dopolnila 24. leto in uspešno končala štiri razrede moščiške šole.

— **Rumunski kralj Marghilomanu.** Kralj Ferdinand je ministrskemu predsedniku Marghilomanu poslal naslednjo brzojavko: Jemljóč na znanje v Bukareštu sklenjeno mirovno pogodbo, zahvaljujem se vam in ostalim rumunskim delegatom, za težko in požrtvovalno delo, ki ste ga v bolehnih trenutkih izvršili za varstvo naših pravic. Kot kralj in Rumunec zaupam popolnoma v bodočnost mojega dobrega in hrabrega ljudstva. Zahvaljujem se vam za vaše zaupanje v prospeh in moč dežele pod mojim in moje dinastije vodstvom.

— **Samouprava ozemlja ob izlivu Donave.** Rumunski uradni list objavlja kraljev odlok, glasom katerega dobi ozemlje ob izlivu Donave posebno upravo s sedežem v Sulini, seveda s pridržkom, da odobrita to pozneje tudi obe zbornici.

— **Volilna reforma na Pruskem.** Kakor smo že včeraj poročali, je pruska poslanska zbornica tudi v tretjem branju odklonila vladno zakonsko osnovo glede splošne in enake volilne pravice. Po glasovanju je podpredsednik državnega ministrstva dr. Friedberg podal naslednjo izjavo: Državna vlada je sklenila, da se bo poslužila vseh ustavnih sredstev v svrhu zagotovitve enake volilne pravice ter povdarja, da mora tudi gosposka zbornica kot enako upravičen faktor zakonodaje zavzeti svoje stališče v tem vprašanju. Vsled tega se bavila tudi gosposka zbornica s to zakonsko osnovo. Če pa bi se tudi po tej poti ne prišlo do končnoveljavneg aodobrenja enake volilne pravice, bo vlada prisiljena razpustiti zbornico, čim bo to dopuščal vojni položaj.

— **Kamenev finski tal.** Poslanika ljudskega komisarijata ruske republike, Kameneva, ki ga je pridržala meseca marca bela garda na alandskih otokih, so pred kratkim nemške oblasti izpustile na svobodo. Toda bele garde so ga vnovič pridržale kot tala, dokler ne izroči ruska vlada zastopnikov revolucionarne finske vlade, posebno Mannerja, sedanji finski vladi.

— **Rusija pred novo vojno?** Glasom nevtralnih listov je izjavil Lenin: Ne zadostuje, da je Rusija republika. Prizadevati si moramo, da se ta republika konsolidira. Žal, da ogrožajo Rusijo nove nevarnosti z nemške, japonske in angleške strani. Rusija je takorekoč tesno obkoljena in že bližnja prihodnosti nam utegne prinesiti vojno napoved Rusije Japonski. Rusija stori vse, da se izogne novemu prelivanju krvi, vendar mora računati z možnostjo, da bo prisiljena, poseci v vojno.

— **Volitve na Danskem.** Dne 11. t. m. je bilo v landsting izvoljenih 19 pristašev z leve, 14 socialnih demokratov, 10 radikalcev. Novi landsting obstoji potemtakem iz 27 vladnih pristašev in 44 opozicionalcev.

— **Švedski gosposki zborničarji proti ženski volilni pravici.** Reakcionarna burja, ki pihá iz raznih sosednih dežel proti Švedski, napravljá privilegirance neenake volilne pravice vidno drznejše. Dne 27. aprila so pokopali žensko volilno pravico, in sicer z izzivajočo prednostjo. Druga zbornica je sprejela predlog odseka, katerega je toplo zagovarjal justični minister po debati, v kateri so govorili med drugim tudi sodrugi Engberg, Branting in Wexmerström (socialisti z leve), s 120 proti 40 glasovom, toda v prvi zbornici jo je zavrgla reakcionarna večina s 62 proti 36 glasovom. Voditelji z desnice si niso veliko prizadevali, da bi našli kaj razlogov. Oni so kar izjavili, da »emeljno« nimajo ničesar proti ženski volilni pravici, mislijo pa, da bi bila potrebna zlasti omejitev po višji starostni meji. Tudi so zatrjevali, da bi močnejši vpliv, katerega bi morale žene dobiti na politične stranke, utegnil postati nevaren. — Žene so na to odklonitev svojih pravic dale dne 28. aprila v Štockholmu krepak odgovor. Ni verjetno, da bi se dale za dovoljiti s to novo odklonitvijo svojih zahtev, zakaj tudi med konservativnimi ženami narasča gibanje za volilno pravico.

— **Anglija bo zahtevala revizijo mirovne pogodbe v Rumunijo.** V angleški spodnji zbornici je minister vseh njih zadev, Balfour, povodom neke interpelacije izjavil, da smatra Anglija za svojo dolžnost, da na prihodnji mirovni konferenci zahteva revizijo težkih mirovnih pogojev, ki so se naložili Rumuniji.

— **Drobne politične vesti.** Kitajski poslanik v Tokiu Čang-Tong-Siang je imenovan poslanikom v Švici, da podpiše neko prijateljsko po-

Politični pregled.

— **Na razvalinah starega družabnega reda vstaja nova doba.** Tako se nam zdi, kadar pregledujemo in razmotrivamo dogodke, ki se drve pred našimi očmi, našimi ušesi in ki nam dajo okušati vse grenkobe zločinskega kapitalističnega gospodarstva, izkoriščanja in terorizma. Marsikdo nam pravi, vojno sovražimo, nacionalne boje zametavamo. Res je. Naš boj velja socializmu, toda vsi pojavi, ki jih dajemo in vso dosedanjo zgodovino človeškega rodu opažamo, so posledica obstoječih razmer, posledica zatiranja in ovire kulturnega in gospodarskega napredka. Dolgoletno zatiraje narodov je krivo, da je danes butnilo to vprašanje s tako silo na plan. Nevzdržne razmere so nastale zaradi strahovanja in izkoriščanja, zaradi kratitve svobodnega razvoja k napredku. In mi pa vemo, da nas vsak napredek vodi bliže našemu cilju, zato se tudi veselimo napredka, in ga pospešujemo. Gibanje, ki ga je rodilo za-

Kolonizacija step se je izvršila šele v štirinajstem stoletju. Nje so se udeležili razen Velikorusov tudi Malorusi ali Ukrajinci, ki imajo južno od Belorusov svoje prostorne sedeže. V šestnajstem stoletju se je severni del step pridružil ruskemu poljedelskemu ozemlju zgolj potom mirne kolonizacije in z maloruskimi Kozaki na na Dnjepru in z velikoruskimi na Donu, pozneje tudi na Volgi in na Tereku zavarovan proti roparskim napadom Tatarov. Šele za osvojitve Petra Vel. in Katarine II. so se Rusi razprostrli tudi v južnih stepinjah. Tu slovanski živeli niti površno ni zadoščal, da bi se prej le redko od Nomadov naseljena ozemlja izpremenila v gosto obljudeno poljedelsko deželo, zategadelj se je mnogobrojnim naseljencem iz drugih dežel, največ tudi iz Nemčije, odkazalo nepregledno ozemlje.

Približno ravno tisti čas se je na drugih frontah opazilo istotako moskovitske velikoruske države, da bi se namreč razširila v svoje naravne meje. Pričenja se prodiranje proti morju: na severu boj za Vzhodno morje, na jugu podjarmljenje Malorusije in doseženje Črnega morja. Oboje se je šele zgodilo na koncu osemnajstega in začetkom devetnajstega stoletja vsled različnih delitev Poljske, s katero pa se Rusija na zahodu dotika že svoje naravne — fizične in kulturne — meje tja čez ozemlje pripjetkega močvirja. Na jugu so Tatarje in Tur-

ke skoro ob istem času izpodrinili od severnega obrežja Črnega morja.

Samoozbese umevno je, da se narodi izza podjarmljenj zadnjih 150 let dandanes še niso spojili z Rusijo, toda tuje narodnosti so razmeroma majhne, med seboj brez vsake zveze, potemtakem ne tvorijo za Veliko Rusijo nobene nevarnosti in to tem manj, ker naravne razmere spajajo deželo in ljudstvo k naravni enoti. Razvoj zadnjih mesecev sicer kaže drugače. Rusija razpada. Finska, Poljska in Ukrajina so se proglasile samostojnim. V Kavkazu, Turkestanu in Sibiriji se pripravlja isto. Toda ta razpad ne bo trajen. Že Moljke je v svojih pismih iz Rusije opozarjal na to, da noben del ruske države ne more ostati brez drugega, gozdov bogati sever ne brez rži polnega juga, dežela čebel ne brez obrežja, ne brez velike okužene vodne ceste — Volge. Ne smemo pozabiti, da je razkosanje Rusije v interesu ostalih imperijalističnih držav, ne samo osrednjih držav: pričakuje se, da bi se na ta način samostojna Rusija izpremenila v kolonijalno ozemlje, v tako, katero bi kapitalizem mnogo lažje izsesaval. To je nova demokracija na vzhodu gotovo tudi spoznala in prepričani smo lahko, da se bodo avtonomne ruske države kmalu združile v enotno zvezo držav, kakor hitro bo sedanji revolucijonarni razredni boj dozorel do svojega zaključka.

300 oseb aretiranih.

Budapešta, 15. maja. Policija je aretirala večeraj na budapeštanskem dirkališču 300 oseb.

Nemški rajhstag odgođen do 4. junija.

Berlin, 13. maja. Rajhstag je nastopil binkošne počitnice in se odgodi do 4. junija.

Začetek pogajanj med Nemčijo in Avstro-Ogrsko.

Berlin, 14. maja. Tako zadovoljivo potekli razgovori v velikem glavnem stanu tvorijo s svojimi trdnimi temelji za poglobitev medsebojne zveze **uvod k političnemu, vojaškemu in gospodarskemu pogodbenemu delu, ki se bo pričelo baje v najkrajšem času.** Jasno je, da se bodo dale politične in vojaške pogodbe hitreje izvesti, kakor gospodarske, to pa zato, ker je struktura gospodarskih razmer jako različna v obeh državah. Ne bomo se bržkone motili, če trdimo, da se bo vršil pričetek pogajanj v Berlinu, nadaljevati pa se utegnejo na Dunaju in tam zaključiti. Gospodarska pogajanja utegnejo trajati nekaj mesecev.

Zveza med Nemčijo in Avstro-Ogrsko.

Köln, 15. maja. Oficijozna »Kölnische Zeitung« demontuje poročilo glede razširjenja zveze z Avstro-Ogrsko, da se namerava novosklenjena zvezo sprejeti v ustavo. List poroča, da se namerava skleniti pogodbe političnega, gospodarskega in vojaškega značaja. Te pogodbe bodo tvorile celoto. Neutemeljena je tudi vest, da se je v glavnem stanu sklepalo o takozvani avstrijsko-poljski rešitvi. Dogovori za novo zvezo se bodo vršili v Berlinu, zaključili pa se bodo na Dunaju.

Rumunska demobilizacija.

Bukarest, 15. maja. Kraljev dekret z dne 14. maja odreja demobilizacijo rumunske armade.

Lansdownev mirovni govor.

Bern, 15. maja. V debati zbornice lordov glede pacifističnega gibanja na Angleškem je izvajal lord Lansdowne med drugim tudi to-le: Kakor je obsojati one, ki zagovarjajo kapitulacijo, tako ne sme javnost obsojati onih, ki zahtevajo sporazumni mir. On sam se je udeležil mirovnega gibanja s pismi, od katerih vsebine ne prekliče ničesar. Lord Dembigh se zavzema za mir, ki se splošno imenuje »Knockout-blow«, toda lord in njegovi prijatelji niso nikdar povedali, za katero ceno. Tudi odklanja vsak mir z Nemčijo, ki ne bi bila kaznovana. Recimo, da bi se bil preteklo jesen potom pogajanj sklenil mir z Nemčijo, kako bi stalo danes z nemško državo. Prvotni načrti Nemčije bi se bili ponesrečili, ker ima 5 milijonov mož izgub. Iz Francoske in Belgije bi bili potegnili čete in odločitev o spornih pokrajinah bi bila v roki konference. Ali bi bil to mir z nezakazovano Nemčijo. Vedno več ljudi ima resno željo, da naj se poskusi potom pogajanj mir. V tem trenutku, dokler traja na zapadni fronti titanska borba, je seveda popolnoma brezupno misliti na mirovna pogajanja. Lord Curzon je odklanjal Lansdownova izvajanja ter izjavil, da Anglija v zadnjih letih ni odklonila nobene resne mirovne ponudbe.

Za vojno do zmage.

Lugano, 15. maja. Zveza reformistov in nekateri socialisti, ki se priznavajo k italijanskemu vojnemu programu, so imeli v Rimu kongres, na katerem so pozivljali proletarce in meščane za nadaljevanje vojne do zmage. Na kongresu sta bila tudi ministra Bissolati in Berenini.

Vojno stanje v guberniji Odesa.

Kijev, 15. maja. V sporazumu z avstrijskimi oblastmi je gubernija Odesa proglašila vojno stanje za celo gubernijo. Avstrijske oblasti bodo podpirale ukrepe gubernijskih oblasti. V Jekaterinoslavu so avstrijske oblasti ustavile štiri časopise ter aretovale nekoliiko urednikov in članov dume. Ministrski svet ukrajinske republike je sklenil, da z ozirom na trenutni položaj ne dovoli kongresa delavskih zastopnikov.

Boji med boljševiki in anarhisti.

Petrograd, 15. maja. (Reuterjev urad.) V Moskvi se je pričel večeraj po noči boj med boljševiki in anarhisti. Čete sovjeta so obkrožile poslopja anarhistov, med drugimi tudi njihov glavni stan. Anarhisti se niso hoteli udati ter so se branili s topovi, oklopnimi vozovi in ročnimi granatami. Takoimenovani anarhistični federalisti so po polurnem boju razobesili belo zastavo. Ob Kremli, kjer je uradni sedež ljudskih komisarjev, so postavljeni topovi. Danes opoldne se boj še nadaljuje.

Vseindijski kongres.

Rotterdam, 15. maja. »Daily Express« poroča iz Bombaya, da se je tam sestal dames odbor vseindijskega kongresa. Navzoči so zastopniki iz vseh delov Indije.

Aprovizacija.

Jajca za V. in VI. okraj. Stranke V. in VI. okrajaja dobe jajca v petek, dne 17. t. m. v cerkvi sv. Jožefa, (vhod skozi glavna vrata). Jajca oddajajo od 8. do 11. dopoldne in 2. do 5. popoldne. Vsaka stranka dobi za osebo 10 jajc, komad stane 70 vinarjev. S seboj je treba prinesiti izkaznice za mast.

Jajca za VII., VIII. in IX. okraj. Stranke VII., VIII. in IX. okrajaja prejmejo jajca v soboto, dne 18. t. m. in sicer jih dobe stranke VII. okrajaja dopoldne od 8. do 11., stranke VIII. in IX. okrajaja popoldne od 2. do 5. v cerkvi sv. Jožefa (vhod skozi glavna vrata). Vsaka stranka dobi za osebo največ 10 jajc, komad stane 70 vinarjev. S seboj je treba prinesiti izkaznice za mast.

Prodaja vojnih in praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici strankam z zeleno izkaznico B po sledečem redu: v petek, dne 17. t. m. dopoldne št. 800 do 1000, popoldne št. 1000 do 1200, v soboto, dne 18. t. m. dopoldne št. 1200 do 1400, popoldne št. 1400 do 1600. Tega reda se je točno držati. Vsaka oseba dobi četrt kg; kg vojnih klobas stane 2 K, kg praških klobas 4 K.

Čevlje z lesenimi podplati za poste bo oddajala mestna aprovizacija v petek, dne 17. t. m. popoldne od 2. do 4. ure na Poljanski cesti št. 13.

Razno.

* Epidemija, ki jo povzroča surovo svinjsko meso. Iz Berlina poročajo po angleških listih, da razsaja na Angleškem epidemija, slična tetanu, ki nastopi po uživanju surovega svinjskega mesa in klobas.

* Kaj vse najdemo v knjigah. V izposojenih knjigah najde preprost čitatelj razen opazk ob robu pač še košček papirja ali podobne stvari, ki jih čitatelj vtakne v knjigo, da ne pozabi, do kam jo je prečital. Uslužbenci izposojevalnic knjig pa najdejo v knjigah, ko pridejo nazaj, prav čisto najrazličnejše stvari, kar dokazuje, kako pozabljivi in lahkomišelnosti so čitatelji knjig. Lastnik neke velike berlinske izposojevalnice knjig je pred kratkim o tem marsikaj izdal. Neke dama, ki je izposojevala njegove knjige pri njem, je našla v nedavno vrnjeni knjigi vlasno iglo z okrašeno glavico. Prosila je, da jo sme obdržati, in lastnik izposojevalnice ji to dovoli s pogojem, da mora čakati še štirinajst dni; če se med tem časom izgubitelj ne oglasi. Kdo je knjigo prinesel zadnji, se ni moglo dognati. Že naslednji dan pride mlada dama in vpraša silno razburjena, jeli niso v tej in tej knjigi našli vlasno iglo, češ njena služkinja je pomotoma oddala knjigo, v katero je bila vtaknjena vlasna igla kot znamenje. Glavica igle je imela prave diamante, ki so prav dragoceni! V izposojevalnici knjig so nekoč našli nakaznico (šek) za 10.000 mark.

Znano je bilo, kdo je imel knjigo nazadnje v rokah in tako so mogli imetniku te denarne vrednosti takoj dobiti njegovih 10.000 mark, ki niti ni bil opazil, da jo je izgubil! Neki uslužbenec izposojevalnice knjig ni bil malo presenečen, ko je v neki knjigi — sami potovalni opisi, ki jo je imel v rokah znamenit slikar — našel krasan akvarel (sliko v vodenih barvah). Sporočili so to umetniku, ki je bil pa tako vliuden, da je srečnemu najditelju staval ponudbo, če ugame pri treh ugibih, kaj predstavlja slika, da jo sme obdržati. Bila je, kakor pripominja, zamišljena kot ilustracija onega potovalnega opisa. Uslužbenec je imel srečo, da je že pri drugem ugibu uganil pravo in tako je dobil dragoceno sliko. Če zaupna pisma in druge listine, ki ostanejo v izposojenih knjigah kot znamenje čitanja, pridejo v neprave roke, lahko napravi to nepopravljivo gorje. Tudi zato podaja lastnik izposojevalnice knjig nekaj dobrih primerov iz lastne izkušnje. Kmalu po neki zaroki iz »najvišjih« družabnih krogov, ki se je razdrla, je našel neki njegov uslužbenec pismo neveste na prijateljico, v katerem ji opisuje do pičice vzroke, zakaj se je razdrila zaroka.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

GORICA - F. Batjel - LJUBLJANA
Stolna ulica 2-4 Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Roman

RIM ali MATI

dobi v dar

vsak zaupnik, ki pridobi „Napreju“ deset novih naročnikov.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg 4I. — Uradne ure od 8. zjutraj do 2. popoldne. — Ob nedeljah in praznikih blagajna ne uraduje.

Zdravniki gg.:

Dr. Košenina Peter, splošno zdravljenje, ordinira v blagajni od pol 11. do pol 1. opoldne.

Dr. Kraigher Alojzij, splošno zdravljenje, ordinira od 1. do 3. popoldne, Poljanska cesta 18.

Dr. Minář Fran, kirurški in splošno zdravljenje, ordinira od pol 1. do pol 3. popoldne v blagajni.

Dr. Zajec Ivan, splošno zdravljenje, ordinira od pol 10. do pol 11. dopoldne v blagajni, od 2. do 3. popoldne v Frančiškanski ulici 2.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, in njih svoji vkolikor so opravičeni do zdravniške pomoči, se morajo v vsakem primeru zglasti v pisarno bolniške blagajne, da dobe nakaznico za zdravnika; brez nakaznice ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Bolniški list, ki ga izpolni zdravnik, mora bolnik takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Zdravila se dobivajo v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščina se izplačuje ob sobotah od 8. do 1. ure popoldne, če je ta dan praznik, dan prej. Bolnike, ki se zaradi bolezni ne morajo zglasti sami, mora prigrasiti kdo drugi. Potrebna specialna zdravljenja dovoljuje blagajna po nasvetu zdravnikov.

Načelstvo.